

Sygn. akt VIII *Pa* 182/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Teresa Kalinka (spr.)
Sędziowie:	SSO Jolanta Łanowy SSR del. Renata Stańczak
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 4 lutego 2016r. w Gliwicach

sprawy z powództwa D. G. (G.)

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w K.

o ustalenie wypadku przy pracy

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 30 czerwca 2015 r. **sygn. akt** IV P 27/14

oddala apelację.

(-) SSR del. Renata Stańczak (-) SSO Teresa Kalinka (spr.) (-) SSO Jolanta Łanowy

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. VIII Pa 182/15

UZASADNIENIE

D. G. wniósł pozew przeciwko (...) S.A. w K. domagając się uznania zdarzenia z dnia 3 października 2013 r. za wypadek przy pracy. Uzasadniając swoje żądanie podał, że w tym dniu doznał, wykonując powierzone mu obowiązki, urazu przeciążeniowego kręgosłupa. Mimo posiadania przeciwwskazań lekarskich do wykonywania ciężki prac fizycznych, został skierowany do pracy w trzyosobowej brygadzie mającej za zadanie przygotowanie blachy na pomost o wymiarach 2.6mx0.3 m i grubości 1 cm o wadze około 55 kg.

Pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. Wskazała, że w dniu 3 października 2013r. D. G. nie doznał żadnego urazu przy wykonywanych czynnościach, a wszelkie

działania podejmował z rozmysłem, mając na względzie swój stan zdrowia i zalecenia lekarskie. Powód posiadał przeciwwskazania lekarskie do dźwigania ciężarów powyżej 5 kg, o czym jednak nie informował przełożonych.

Wyrokiem z dnia 30 czerwca 2015 roku (sygn. IV P 27/14) Sąd Rejonowy w Z. uznał, że zdarzenie, jakiemu uległ powód D. G. u pozwanej (...) S.A. w K. – Oddział KWK (...) w R. w dniu 3 października 2013 roku jest wypadkiem przy pracy. W punkcie drugim wyroku Sąd nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Z. kwotę 2 335,70 zł tytułem kosztów sądowych.

Orzeczenie to zapadło przy ustaleniach, że D. G. jest pracownikiem pozwanej zatrudnionym na stanowisku konserwatora maszyn i urządzeń przeróbki mechanicznej węgla- ślusarz. W dniu 3 października 2013r. powód pracował na rannej zmianie i skierowany został do pracy w czteroosobowej brygadzie, której zadaniem było znalezienie blachy o wymiarach 300x3200 mm na wymianę progu w urządzeniu L. 1004b.. Blacha, która była potrzebna znajdowała się po warstwą innych blach i trzeba było je przerzucić. Po odsunięciu kilku blach razem z J. G. powód poczuł ból w kręgosłupie w odcinku lędźwiowym . Powód został przyjęty na Izbie Przyjęć Szpitala Miejskiego w R., a po wykonaniu badań skierowany na Oddział Neurologii w szpitalu (...), gdzie rozpoznano u niego zaburzenie korzeni nerwów rdzeniowych lędźwiowo-krzyżowych, zmiany zwyrodnieniowo-wytwórcze kręgosłupa lędźwiowego, stan po dwukrotnej operacji krążka międzykręgowego L5-S1 oraz zator i zakrzep tętnic kończyn dolnych.

Powód posiadał aktualne zaświadczenie o zdolności do pracy, przy czym miał zakaz dźwigania ciężarów powyżej 5 kg. Przed spornym zdarzeniem powód leczył się na schorzenia kręgosłupa, przeszedł też dwie operacje kręgosłupa odcinka lędźwiowego– usunięcie przepukliny krążka m-k L5-S1, jedną w 2007r., a drugą w 2011r.

W związku z wykonywaną w dniu 3 października 2013r. pracą powód doznał urazu przeciążeniowego, gdyż w trakcie przenoszenia ciężarów doszło do uwypuklenia się tarczy międzykręgowej oraz nasilonego zespołu bólowego bezpośrednio po urazie. Uraz ten spowodował uszkodzenie struktur więzadłowych kręgosłupa, które były już nadwyżęzone schorzeniami samoistnymi występującymi u powoda oraz przebytymi zabiegami operacyjnymi.

Sąd uznał, że dźwiganie przez powoda blachy, w wyniku którego doszło do uwypuklenia się tarczy międzykręgowej i uszkodzenia struktur więzadłowych kręgosłupa jest zdarzeniem nagłym, pozostającym w związku z wykonywaną pracą, które doprowadziło do powstania szkody na osobie (urazu przeciążeniowego). Do urazu doszło w trakcie wykonywania powierzonych powodowi w dniu 3 października 2013r. obowiązków. Co należy podkreślić do tego typu urazu przyczyniły się tylko schorzenia samoistne, natomiast gdyby nie przeciążenie uraz by nie wystąpił. Wnioski wyciągnięte przez biegłego z zakresu neurologii wykluczają wersję zdarzenia przyjętą przez stronę pozwaną tj. zachorowanie.

Istnienie szkody na osobie powoda (uraz kręgosłupa) w świetle zebranego materiału dowodowego było w ocenie Sądu bezsporne. Także związek zdarzenia z pracą nie budził wątpliwości, ponieważ powód doznał urazu przy wykonywaniu obowiązków pracowniczych. Wystąpiła także przyczyna zewnętrzna w rozumieniu ustawy wypadkowej i zostały spełnione wszystkie niezbędne przesłanki do uznania, że zdarzenie wyczerpywało definicję wypadku przy pracy.

Bez znaczenia w ocenie Sądu była okoliczność, że powód w dniu 3 października 2013r. wykonał pracę, co do której miał przeciwwskazania lekarskie.. Nieistotny dla uznania zdarzenia za wypadek przy pracy jest wpływ schorzeń samoistnych występujących u pracownika. Ta okoliczność może być przedmiotem badania w przypadku ewentualnego wystąpienia poszkodowanego z roszczeniami uzupełniającymi na gruncie kodeksu cywilnego. Nie ma jednak żadnego znaczenia w niniejszej sprawie, w której Sąd badał jedynie, czy zdarzenie, jakiemu uległ D. G. wyczerpuje znamiona wypadku przy pracy.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc, art. 113 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, uwzględniając zaliczkę wpłaconą przez pozwaną na poczet opinii biegłego.

W apelacji od wyroku pozwana (...) SA Oddział Kopalnia (...) zaskarżyła wyrok w całości zarzucając:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest art. 3 ust. 1 w związku z art. 2 pkt 13 ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych poprzez błędną wykładnię i jego zastosowanie mimo, że zdarzenie z dnia 3 października 2013 roku nie może zostać zakwalifikowane jako wypadek przy pracy. Dolegliwości odczuwanych przez powoda w związku ze zdarzeniem z dnia 3 października 2013 roku nie można zakwalifikować jako urazu w rozumieniu art. 2 pkt 13 tej ustawy. Nie doszło bowiem do uszkodzenia tkanek lub narządów ciała. Ponadto zgłaszane przez powoda dolegliwości nie powstały w związku z wykonywaniem obowiązków pracowniczych, to znaczy powstały przy wykonywaniu przez powoda czynności niezleconych przez pracodawcę, a których wykonywanie nie było wskazane ze względu na stan zdrowia powoda.

2. naruszenie art. 211 pkt 5 k.p. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy powód w chwili zdarzenia nie stosując się do przeciwwskazań lekarskich naruszył swoje podstawowe obowiązki pracownicze i nie przestrzegał przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.

3. naruszenie przepisów prawa procesowego, to jest art. 233 k.p.c. poprzez błędną wykładnię i sprzeczną z zasadami doświadczenia życiowego ocenę treści zgromadzonego materiału dowodowego polegającą na pominięciu ustalenia, że u powoda doszło wyłącznie do zaostrzenia dolegliwości bólowych bez uszkodzenia tkanek lub narządów ciała, a tym samym uraz nie powstał. Sąd niezasadnie przyjął, że zaostrzenie dolegliwości bólowych powoda nastąpiło na skutek wykonywania obowiązków pracowniczych, podczas gdy powód nie otrzymał polecenia przerzucania ciężarów, a był świadomy przeciwwskazań zdrowotnych. Sąd uznał, że sporządzona na potrzeby postępowania opinia biegłego lekarza neurologa jest wystarczająca do ustalenia że zdarzenie z 3 października 2013 roku jest wypadkiem przy pracy, podczas gdy biegły stwierdził że powód chorował na schorzenia kręgosłupa odcinka lędźwiowo-krzyżowego przed wypadkiem.

4. naruszenie art. 286 k.p.c. poprzez niezażądanie złożenia przez biegłego lekarza ustnego wyjaśnienia lub sporządzenia dodatkowej opinii, a uchybienia te miały wpływ na treść rozstrzygnięcia niniejszej sprawie.

Pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów postępowania przed sądem obu instancji, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Pozwana podniosła, że w powód wykonywał czynności niezlecone przez pracodawcę. Wykonywanie czynności bez polecenia pracodawcy uzasadnia odmowę uznania zdarzenia za wypadek przy pracy. W sytuacji, kiedy wystąpienie zespołu bólowego jest wynikiem zaostrzenia istniejącego schorzenia nie można mówić o urazie, co również nie daje podstaw do uznania że zdarzenie jest wypadkiem przy pracy w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Skoro nie zostały spełnione łącznie przesłanki z art. 3 ust. 1, to wyrok ustalający, że zdarzenie jest wypadkiem przy pracy jest sprzeczny z przepisami prawa. Powód nie poinformował przełożonego o zastanych na miejscu wykonywania pracy utrudnieniach i nie stosował się do przeciwwskazań lekarskich, które zakazywały mu podnoszenia ciężarów większych niż 5 kg, przez co naruszył swoje podstawowe obowiązki pracownicze. Doszło również do naruszenia przepisów prawa materialnego, ponieważ Sąd bezkrytycznie przyjął stanowisko biegłego z zakresu neurologii, mimo że pozwana wskazywała na lakoniczność wniosków opinii biegłego. Zdaniem pozwanej po stronie powoda doszło wyłącznie do zaostrzenia dolegliwości bólowych. Skoro sam biegły w opinii stwierdził, że udzielenie odpowiedzi na pytanie Sądu jest trudne, gdyż powód chorował na schorzenia kręgosłupa odcinka lędźwiowo-krzyżowego przed wypadkiem, to sąd bezpodstawnie oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii uzupełniającej biegłego. Zdaniem pozwanej opinia nie była wystarczająca do wydania prawidłowego rozstrzygnięcia.

Powód wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd drugiej instancji zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie:

Zgodnie z treścią art. 3 ustęp 1 ustawy z dnia 30 października 2002 roku

o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2002 roku, Nr 199, poz. 1673 z późn. zm.) – zwanej dalej ustawą wypadkową – za wypadek przy pracy uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych;
- 2) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- 3) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Słusznie podnosi pozwana, że przesłanki wypadku przy pracy muszą być spełnione łącznie, co oznacza, że brak którejkolwiek z przesłanek wyklucza możliwość uznania zdarzenia za wypadek przy pracy.

Nie ulega wątpliwości, iż zdarzenie z dnia 3 października 2013 roku jest zdarzeniem nagłym, wywołanym przyczyną zewnętrzną,

Przedmiotem niniejszego postępowania było ustalenie czy zdarzenie spowodowało uraz oraz, czy nastąpiło w związku z pracą.

Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że czasowy i miejscowy związek wypadku z pracą sprowadza się do czasowego (zdarzenie wystąpiło w czasie pracy w znaczeniu prawnym) bądź miejscowego (zdarzenie nastąpiło w miejscu zakreślonym strefą zagrożenia stwarzanego przez pracę) powiązania przyczyny zewnętrznej doznanego uszczerbku na zdrowiu z faktem wykonywania przez pracownika określonych czynności. Innymi słowy, czasowy i miejscowy związek wypadku z pracą oznacza, że pracownik doznał uszczerbku na zdrowiu w miejscu i czasie, kiedy pozostawał w sferze interesów pracodawcy. Zatem związek miejscowy i czasowy wypadku z pracą sprowadza się do ustalenia, że zdarzenie wystąpiło w czasie pracy w znaczeniu prawnym (nie tylko w czasie efektywnego świadczenia pracy, ale również w czasie pozostawania w dyspozycji pracodawcy – art. 128 § 1 k.p.), bądź w miejscu zakreślonym strefą zagrożenia stwarzanego przez pracę (na terenie zakładu pracy, a nie tylko w miejscu wykonywania czynności przez danego pracownika - art. 207 k.p.), przez powiązanie doznania uszczerbku na zdrowiu z faktem wykonywania przez pracownika określonych czynności – wyrok z dnia 27 maja 2014 roku, w sprawie I PK 275/13, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2013 roku, w sprawie III UZP 6/12).

Aktualny pozostaje pogląd wyrażony w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z dnia 19 września 1979 roku – w sprawie III PZP 7/79, – zgodnie z którym w pojęciu „wykonywania zwykłych czynności” mieszczą się również takie czynności, jak dojście pracownika do stanowiska pracy, czynności poprzedzające i następujące po czynnościach produkcyjnych oraz inne czynności podejmowane przez pracownika w miejscu pracy, które nie są wprawdzie skierowane bezpośrednio na wykonywanie pracy, lecz służą pośrednio wypełnieniu obowiązków pracowniczych i są usprawiedliwione faktem przebywania pracownika w zakładzie pracy. Należą do nich przebranie się w ubiór roboczy, ochronny, a nawet pozostawienie garderoby w szatni, spożycie posiłku, udanie się do biura celem załatwienia spraw administracyjnych itp. Są to czynności niemające bezpośredniego związku z wykonywaniem pracy, ale które są prawnie i życiowo uzasadnione istotą stosunku pracy.

Pozwana nie uznała zdarzenia za wypadek przy pracy, uznając że doszło do zerwania związku z pracą, ponieważ powód wykonywał pracę będąc świadomy, że podejmuje czynności, które są zakazane w orzeczeniu o zdolności do pracy, a były to czynności nie zlecone przez przełożonego. Związek zdarzenia z pracą ulega zerwaniu wówczas, gdy pracownik w przeznaczonym na pracę czasie i miejscu wykonuje czynności zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio niezwiązane z realizacją jego obowiązków pracowniczych i czyni to do celów prywatnych .

Zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwala przyjąć, aby doszło do zerwania związku z pracą. Powód wykonywał zwykle czynności pracownicze, polegające na wydostaniu blachy spod zalegającego materiału. Nie wykroczył poza zakres wydanego polecenia przez przełożonego. Nie musiał uzyskać kolejnego polecenia polegającego

na usunięciu przeszkody. Trudno wymagać od pracownika, aby na wykonanie każdej czynności musiał otrzymać polecenie. Nie doszło do zerwania związku z pracą. Wskazać należy wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2006 roku 1 UK 28/06. "Przepis art. 3 ust. 1 pkt 2 ustawy z 30.10.2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych umożliwia uznanie związku z pracą nie tylko wypadku, który zdarzył się podczas wykonywania przez pracownika czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia, ale również takiego, który nastąpił w związku z wykonywaniem tego rodzaju czynności. Związek funkcjonalny z pracą istnieje niezależnie od czasu i miejsca, w którym wypadek nastąpił." Pracownicy otrzymali polecenie dostarczenia blachy, a kiedy udali się na miejsce okazało się, że trzeba przerzucić stertę przygniatających ją innych blach. Chcieli ją wydostać i działali w interesie pracodawcy.

Okoliczność, czy powód w tym czasie działał wbrew zaleceniom lekarskim pozostaje bez znaczenia dla oceny, czy dane zdarzenie było wypadkiem przy pracy. Ewentualne naruszenie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, wykracza poza zakres przedmiotowy art. 3 ustawy wypadkowej. Zdarzenie pozostaje wypadkiem przy pracy w sytuacji, w której zostały spełnione przesłanki z art. 3 ustawy wypadkowej także wówczas, gdy dojdzie do niego z wyłącznej winy poszkodowanego lub wskutek jego rażącego niedbalstwa,

Niesłuszny jest również zarzut pozwanej, że na wskutek zdarzenia nie doszło do urazu. Ustawowa definicja urazu w art. 2 pkt 13 ustawy wypadkowej stanowi że uraz to uszkodzenie tkanek ciała lub narządów człowieka wskutek działania czynnika zewnętrznego. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 czerwca 2011 rok II PK 311/10 wskazał że nie można pojęcia urazu zawęzić się do uszkodzenia ciała lub narządu. Nie są bowiem wykluczone zaburzenia lub zmiany czynnościowe u pracownika spowodowane wypadkiem przy pracy i które nie będą polegały na zmianach anatomicznych. Urazu nie warunkuje stopień uszkodzenia ciała. Zdaniem Sądu nie można traktować rozłącznie urazu i pogorszenia stanu zdrowia, bowiem taki kierunek wykładni może spowodować, że pracownicy dotknięci samoistną chorobą, w tym w przypadku kręgosłupa, nigdy nie będą mogli ustalić wypadku przy pracy, jeżeli od razu nie ujawni się uszkodzenie tkanki lub narządu ciała. Wprowadzenie do definicji wypadku przy pracy przesłanki urazu nie oznacza, że wykluczona jest kwalifikowanie istotnego pogorszenia stanu zdrowia, jako urazu i wypadku przy pracy w rozumieniu art. 3 ust. 1 i art. 2 pkt 13 ustawy wypadkowej. Skoro biegły wskazał że w trakcie przenoszenia ciężaru doszło do uwypuklenia tarczy międzykręgowej i nasilonego zespołu bólowego kręgosłupa, uszkodzenia struktur więzadłowych kręgosłupa, które były już nadwężone schorzeniami samoistnymi występującymi u powoda oraz przebytymi zabiegami operacyjnymi, to takie skutki zdarzenia są urazem w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy wypadkowej. Pogłębiło się istniejące wcześniej schorzenie i zdarzenie spowodowało nagle i gwałtowne pogorszenie samoistnych schorzeń powoda.

Nie doszło do naruszenia art. 286 k.p.c. Wnioski opinii biegłego dawały podstawę do rozstrzygnięcia sprawy, wyjaśniały w sposób dostateczny kwestię urazu. W związku z tym Sąd I instancji zasadnie oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii uzupełniającej, bowiem nie zachodziła taka potrzeba. Opinia złożona do sprawy nie zawierała braków, sprzeczności, i wyjaśniała istotne okoliczności.

Apelację jako bezzasadną oddalono na podstawie art. 385 k.p.c.

(-) SSR del. Renata Stańczak (-) SSO Teresa Kalinka (spr.) (-) SSO Jolanta Łanowy

Sędzia Przewodniczący Sędzia